Mees ütles: Kes sellepäraſt riidu teeb, sellel on wiſt maial ennam meelt kui pääs. Need asjad ei maksa paremat kui sõnnikulle wiſata. Mõistlik ei hakaks nende üleswõtmise päraſt maha kumardama. On teil teine tahtmine, siis tehke nõnda: üks wõtab kübara, teine wiisud, kolmas kepi. Igamees saab se läbi isa päranduſest osa, ja tüli on lõpetud.

„Ei lähä korda, ei lähä korda,“ kisendasid ärjapõlwelased kolmel pillil. „Neid asju ei tohi üheſt äralahutada, muidu kaub salarammu seeſt ära. Asjad peawad ühte jääma, nii oli kadund isa tahtmine.“

Noh, siis ei ole jagamiſt tarwis, ütles mees. Üks wõtko päranduse, teised pühkigo suud puhtaks.

Pikemalt asjalugu järelkuulates sai mees teada, kuda warapärijad isa tahtmiſt mööda, kord korralt kallid asju piddid pruukima; aga juba eſimeſel pääwal tahtis igaüks mahajäänud waranduſt endale. Aga salalugu, mis meestele waranduſt kalliſt tegi, oli se, et igalühel näuta asjal suur imewõim sees elas. Kes näuta kübara pähä pani, nägi kõik, mis laial maailmas sündis. Ei mite üksnes seda, mis muu rahwas ligidalt ka silmaga wõis näha, waid mõnda muid, mis teistele nägemata jäiwad. Jah, kübara mees nägi teiste salamad mõtedgi südame põhjas, kui oleksid nad klaas kapis seisnud. Pani kübara mees wiisud jalga ja ütles: Ma tahan Turgimaale minna, siis oli ta Turgis. Nimetas ta Saksa- ehk Pohlamaa nime, silmapilgul oli ta seal. Ma usun,

kui wiisukandja kuu ehk ehatähe nime oma keele kõrke oleks tõstnud, siis oleks ta nisama rutuſt senna jõudnud. Ühte kombet unustasin ütelda. Soowija pidi üteldes pahemat jalga maast tõstma, ei mite paremat. Wõtis kübara ja wiisude kandja kepi käte ja löi sellega korra tuuleõhku, siis sulas kõik weeks mis ta ees seisis, kas sõber ehk waenlane, mees wai naene. Kaljud, mäed ja kurjad waimud läksid imekepi löögil pihuks ja puruks, sest wemmal oli walusam kui pikse nool! — Seletuse lõpetuſel ütles ärjapõlwelaste wannem wend: „Nüüd wõite selgest näha, et neid kallid asju üheſt äralahutada ei tohi, waid meie peame isa käsu järel neid kordamööda tarwitama, üks ühel, teine teisel pääwal.

Lugu on naljakam kui naljakas, ütles mees, kui ma teie jutu tohiksin uskuda. Pean ma teile päranduse jagamisel tõusnud tüli lõpetama ja teid isekeskis lepitama, siis on eſiteks tarwis, lugu läbi katsuda. Mina pean oma silmaga nägema, kas kep, wiisud ja kübaralot teie sõna tõeks teewad. Siis waſt wõin ma teile õiguſt mõista.

„Katsu kui tahad,“ hüüdsid ärjapõlwelased. „Aga ole kiire katsumisel. Täna peetakse Kuuramaal parajalt wäga uhkeid pulme; kõik meie sugulased ja sõbrad on seal koos. Seepse oli, mis meile tüli sigitas. Igaüks ihaldas pulma minna, kedagi ei tahtnud koco jääda.“

Mees wõtis nüüd wana kübaraloti katseks käte,